

Öppen

Handläggare

Christoffer Ellmark

Vår referens

Telefon nr: 0155 22 11 27
christoffer.ellmark@studsvik.com

Er referens

KN2025/01854

Datum - Date

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier och strålning
103 33 Stockholm

Remissvar på kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande "Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall"

Inledning

Studsvik Nuclear AB (SNAB) tackar för möjligheten att kommentera kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande "Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall"

SNAB besvarar remissen med utgångspunkten i vår befintliga verksamhet med relativt små kärntekniska verksamheter men också verksamheter som genererar små mängder icke kärntekniskt avfall i Studsvik. SNAB besvarar den också med perspektivet att vi i en nära framtid skulle kunna bygga och driva ett mellanlager, främst för icke kärntekniskt avfall, men som också skulle kunna mellanlagra kärntekniskt avfall eftersom de tekniska förutsättningarna inte skiljer sig åt.

I den kärnkraftsrenässans som regeringen förespråkar och som är på god väg att realiseras är det i det lite längre perspektivet möjligt att SNAB i samarbete med andra aktörer driver en ny forskningsreaktor, en eller flera SMR:er, nya anläggningar för olika slags hantering av kärnämne och kärnavfall eller till och med ett nytt slutförvar. SNAB:s remissvar beaktar även sådana framtidsscenarier.

Övergripande synpunkter

SNAB är positiv till att utredningen föreslår en ny, samlad lagstiftning som omfattar allt radioaktivt avfall. Utredningen ger en god överblick av rådande utmaningar och innehåller välmotiverade förslag till lösningar som kommer att underlätta etableringen av ny kärnkraft i Sverige. SNAB anser att förslaget stärker möjligheten till ett heltäckande nationellt system för omhändertagande av radioaktivt avfall och ser positivt på att samtliga steg i kedjan omfattas, från hantering till slutförvar. SNAB kan dock inte se att utredningen ger något stöd till en snabb etablering av en mellanlagringslösning för icke kärntekniskt avfall och eftersom en sådan helt saknas i dag i Sverige utgör detta en allvarlig brist i det korta till medellånga perspektivet.

Studsvik Nuclear AB

SE-611 82 Nyköping, Sweden
Visiting address: Studsvik
www.studsvik.com

Phone +46 155 22 10 00
Fax + 46 155 26 30 70
studsvik@studsvik.com

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 556051-6212
VAT no SE556051621201

Öppen

Handläggare

Christoffer Ellmark

Vår referens

Telefon nr: 0155 22 11 27
christoffer.ellmark@studsvik.com

Er referens

KN2025/01854

Datum - Date

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

SNAB är tveksamma till hur väl det föreslagna organisationskonceptet med flera delägare kommer att kunna fungera ifall antalet reaktoroperatörer och därmed delägare blir relativt stort (kanske uppemot flera tiotal) och flera av dessa bolag blir mycket små (driver en enda liten SMR) medan ett litet antal är mycket stora. Regeringen bör överväga om det då inte är bättre att staten tar det övergripande ansvaret för NAO och därmed samordningen och strategin medan det kärntekniska ansvaret för avfallet och finansieringsansvaret ligger kvar hos reaktoroperatörerna på samma sätt som i utredningens förslag. Ett sådant upplägg skulle inte hindra att privata aktörer kan uppföra, driva och utveckla de olika anläggningarna som krävs för omhändertagandet och då även överta hanteringsansvaret.

SNAB anser att regeringen borde överväga att möjliggöra för att slutförvara avfallet från andra länder i Norden (eg. Norge och Danmark), vilket skulle kunna vara gynnsamt ur så väl ett ekonomiskt perspektiv som ett säkerhetsperspektiv för samtliga inblandade länder. Eftersom både Norge och Danmark har haft forskningsreaktorer men inte kärnkraft är det samlade inventariet kärnavfall försumbart litet i förhållande det som (redan finns och) kommer att uppstå ifall Sverige startar nya reaktorer. Under förutsättning att dessa båda länder även fortsättningsvis avstår från egen kärnkraft är det enormt ineffektivt om de utvecklar egna slutförvarslösningar för sitt avfall och det borde vara möjligt att sluta avtal som medför stora ekonomiska fördelar för alla parter och som därmed underlättar för etableringen av ny kärnkraft i Sverige.

Specifika kommentarer och förslag

1 kap. 4 §

SNAB anser att regeringen borde förtydliga och förenkla definitionen av kärnavfall i kärntekniklagen i enlighet med förslagen i SOU2019:16 för att underlätta transport och hantering av radioaktivt material i samband med forskning och utvecklingsarbete eftersom detta skulle gynna kärnsäkerhetsutvecklingen både i Sverige och internationellt.

2 kap. 1 §

Tillämpningsområdet behöver förtydligas avseende när lagen gäller respektive inte gäller för SNAB:s verksamhet. Ett sätt kan vara att justera sista stycket till: "*sådant **kärntekniskt** och icke kärntekniskt avfall som det finns ett planerat omhändertagande för när denna lag träder i kraft.*"

Detta eftersom SNAB genom avtal med SKB redan har ett planerat omhändertagande för allt befintligt avfall och en stor del att det framtida avfallet. Det finns dessutom ingen logik bakom att göra en distinktion mellan kärntekniskt avfall och icke kärntekniskt avfall ur ett slutförvarsperspektiv.

Studsvik Nuclear AB

SE-611 82 Nyköping, Sweden
Visiting address: Studsvik
www.studsvik.comPhone +46 155 22 10 00
Fax + 46 155 26 30 70
studsvik@studsvik.comRegistered in Nyköping, Sweden
Org. no. 556051-6212
VAT no SE556051621201

Öppen

Handläggare

Christoffer Ellmark

Vår referens

Datum - Date

2025-12-05

Telefon nr: 0155 22 11 27
christoffer.ellmark@studsvik.com

Er referens

KN2025/01854

Ert datum

2025-10-06

1.1 3 kap. 3 §

För de kärntekniska tillståndshavare som inte blir medlemmar i NAO blir förhandlingsläget mot NAO mycket svagt kring vad som kan anses vara en skälig ersättning. SNAB önskar att staten på något sätt garanterar att den skäliga ersättningen som små aktörer ska betala till NAO, verkligen blir skälig. Om staten behåller det övergripande ansvaret för NOA, så som diskuteras ovan blir detta sannolikt inte ett problem. I annat fall anser SNAB att staten bör inrätta en mekanism som skyddar de små aktörerna inom branschen mot oskäliga kostnader genom exempelvis en granskningsnämnd eller att avgiftsmodellen ska ingå i den övergripande strategin som ska godkännas av regeringen.

1.2 3 kap. 4 §

SNAB välkomnar förslaget med en statlig organisation som ansvarar för att skyldigheterna för omhändertagande av icke kärntekniskt avfall kan fullgöras. Detta skapar förutsättningar för att avfall som uppkommer i icke-kärntekniska anläggningar kan omhändertas vilket inte är fallet i nuvarande system.

1.3 3 kap. 13 och 14 §§

3 kap. 13 och 14 §§ behöver omformuleras för att omfatta avfallet från de som inte är medlemmar eller delägare vars avfall också ska inkluderas i NAO slutförvar enligt 3 kap. 3 §, samt icke kärntekniskt avfall.

Förordning om omhändertagande av radioaktivt avfall

I beskrivningen av det tänkta bildandet av NAO framgår det att en första nationell strategi kan föreligga tidigast 2032 och därmed förefaller det osannolikt att NAO skulle kunna realisera ett mellanlager för IKA innan slutet av 30-talet. Detta är olämpligt eftersom det i dagsläget saknas mellanlagringsmöjlighet för detta avfall och det kommer att krävas någon annan slags statlig styrning för att snabbare åtgärda den bristen.

STUDSVIK NUCLEAR AB

Christoffer Ellmark
Vice VD

Studsvik Nuclear AB

SE-611 82 Nyköping, Sweden
Visiting address: Studsvik
www.studsvik.com

Phone +46 155 22 10 00
Fax + 46 155 26 30 70
studsvik@studsvik.com

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 556051-6212
VAT no SE556051621201